

способів і умов отримання компенсації від правопорушника, а у разі його відсутності – від держави, а також рішень прийнятих щодо їхньої кримінальної справи та потребу повідомляти про її подальший рух.

Тож кримінальне право, яке нині має здебільшого перехідний характер (транзитивне кримінальне право) і властиве для посттоталітарних, авторитарних режимів, має забезпечити ефективну кримінально-правову охорону благ та інтересів людини як найвищої соціальної цінності. І хай наявна гуманізація політичної свідомості допоки породжує певну радикалізацію й поляриність поглядів і думок. Але на сьогодні варто визнати потребу створення та оформлення нової моделі кримінально-правових відносин у триаді «правопорушник – потерпілий – держава», заснованої на базисних публічно-правових змінах і приматі прав людини [1, с. 86].

Таким чином, наразі в Україні немає організаційно-правового механізму захисту потерпілих від наслідків кримінальних правопорушень. Зважаючи на реалії нової стратегії держави, орієнтованої на європейські цінності, Україні потрібно терміново заповнювати правовий вакуум стосовно гарантій кримінально-правового забезпечення захисту потерпілих.

Список використаних джерел

1. Захист прав потерпілого від злочину в кримінально-виконавчому праві: навчальний посібник / за заг. ред. докторів юридичних наук, професорів А.Х. Степанюка та О.Г. Колба. Луцьк: ПП Іванюк В.П., 2010. 176 с.
2. Козицька О. Особа потерпілого як елемент криміналістичної характеристики злочинів, вчинених відносно дітей. Підприємництво, господарство і право. 2016. № 11. С. 202-206.
3. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 р. № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/>.

Масляк В.

*студент магістратури юридичного факультету
Західноукраїнського національного університету
Науковий керівник: к.ю.н., доцент, доцент кафедри
кримінального права і процесу, економічної безпеки
та правоохоронної діяльності
Кравчук М.Ю.*

ПРАКТИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ЛЕГАЛЬНОГО ОЗБРОЄННЯ НАСЕЛЕННЯ ЯК ГАРАНТІЇ ЙОГО ЗАХИСТУ

Останнім часом неодноразово спостерігаємо як точаться дискусії про можливий продаж зброї громадянам, про порядок зберігання та використання зброї пересічними особами. Люди, які не підтримуються такий варіант аргументують це тим, що це може спровокувати суттєве

зростання рівня злочинності. І така думка справді має право на життя. В тих умовах, в яких Україна зараз знаходиться, а саме низького рівня правової і моральної культури і найголовніше економічної нестабільності, досить великого відсотку бідного населення та часто-густо неефективної роботи правоохоронних органів, вільне володіння зброєю може призвести до фатальних наслідків та ускладнення і без того досить важкої криміногенної ситуації.

Невже ми готові саме таким чином організувати свою персональну безпеку та безпеку усього населення країни, але при цьому жити в країні, де владу будуть контролювати злочинці та бандити, де не буде забезпечуватися безпека наших сімей.

Жахливі повідомлення з Америки – колиски «вільного світу» – час від часу просто шокують нас. «14-річний підліток відкрив вогонь в одній з шкіл Клівленда, штат Огайо, а потім сам застрелився. За словами мера Клівленда Френка Джексона, учень поранив чотирьох людей, зокрема двох школярів і двох дорослих. Ще одна учениця отримала травму коліна, намагаючись втекти від нападаючого. Тим часом, згідно з даними попереднього розслідування, підліток застрелився ще до того, як на місце події прибула поліція. Поліцейські вважають, що він стріляв відразу з двох пістолетів. За даними місцевих ЗМІ, нападаючий був незадоволений тим, що його відрахували зі школи». Або: «Три людини загинули в результаті нападу на церкву в американському штаті Міссурі. Кілька прихожан поранено. Як повідомляє радіо «Свобода», озброєна людина увійшла до церкви міста Неошо і відкрила вогонь. У приміщенні у момент нападу знаходилися близько 50 людей. Пізніше нападаючий здався поліції. Мотиви його дій невідомі» [3].

Розглянемо цю ситуацію не з такого негативного боку. Що людина повинна негайно зробити, якщо на неї напав злочинець? Розглянемо таку ситуацію. Молода жінка повертається після роботи додому. Тихий, спокійний вечір, але із-за кущів вистрибує чоловік (у кращому випадку один) і намагається зґвалтувати, або вимагає, погрожуючи зброєю, у жінки гроші, прикраси, мобільний телефон тощо. Що зробите ви у цьому випадку? Ми не впевнені, в тому що хоча б кожен третій володіє базовими прийомами самооборони, які могли б дати впевненість у своїй безпеці. Не виключено те, що наявність зброї у жертви нападу могло б змінити ситуацію. Чи є хоча б якісь гарантії від сучасного українського законодавства з усією його дозвільною системою, які могли б забезпечити безпеку жертви такого нападу або ж відвернути такий напад? Хоч і є варіант газового пістолету, але знову ж таки на нього потрібен дозвіл, хоча його і отримують в загальному порядку: медична довідка, довідка про відсутність судимості та номінальні курси – можна здати екстерном. Даний «захід» може тривати строком в один місяць. Якщо ваші фінансові можливості дозволяють вам придбати такого роду зброю, вартістю 200-300 доларів, то лише тоді ви зможете стати її «щасливим» власником.

Іншою менш доступною зброєю для звичайної людини сьогодні є травматичний пістолет з гумовими кулями. Та знову ж таки ми стикаємось із обмеженнями, оскільки згідно чинного законодавства [1; 2] його можуть придбати силовики, журналісти, дружинники й особи, які в якості жертв або свідків злочину проходять судовий розгляд, але тільки на час суду.

Проте із впевненістю можна заявити про те, що лише наявність у вас зброї не гарантує безпеки. Лише особи, що пройшли спеціальну військову, підготовку, мають треновану, адаптовану до екстремальних ситуацій психіку, дійсно здатні у критичний момент оптимальним чином використати зброю для захисту від злочинних посягань. В більшості ж випадків, наявність зброї у громадянина надає ефект «червоного полотна для бика», тобто ще більше дратує злочинця та спонукає його діяти більш жорстоко по відношенню до жертви, яка застосувала супротив.

Проаналізувавши вищевикладене, можна із впевненістю заявити про те, що основною причиною усіх проблем пов'язаних із самозахистом і використанням зброї є неготовність психіки пересічної людини до критичних ситуацій, банальне невміння оцінити можливі наслідки своїх дій або ж бездіяльності. Звичайна розгубленість та втрата душевної рівноваги в екстремальній ситуації може привести до невтішних наслідків.

Ми можемо витратити незлічену кількість часу та грошових коштів, але в кінці кінців можемо бути не спроможними захистити себе і своїх близьких від реального нападу.

Якщо подивитись на цю ж ситуацію з іншого боку, то доволі серйозною є проблема безпідставного використання зброї для врегулювання конфліктів на сімейному чи побутовому рівні. Останнім часом можемо спостерігати таку тенденцію в Україні, коли часто трапляються саме такі випадки. Зовсім недавно, під кінець 2019 року Київ просто загруз в автомобільних корках, тому дане явище спричинило такі негативні наслідки у вигляді дрібних перестрілок між роздратованими водіями із пневматичної зброї. Ще один випадок, який стався досить давно, але глибоко закарбувався в пам'яті, коли водій застрелив пішохода, який грубо порушив Правила дорожнього руху, ледве не спровокувавши аварію, та накинувся на водія з побоями за зроблене останнім зауваження.

Усі вищенаведені випадки можуть свідчити лише про те, що право на тотальне озброєння громадян України несло б за собою лише небезпеку. Це був би дуже передчасний і хибний крок з боку законодавців. Адже особа, яка володіє предметом підвищеної небезпеки, зобов'язана добре знати і бути ознайомленою із правилами поведіння зі зброєю та мати психологічну стійкість для правомірного застосування зброї. Саме моральна складова відіграє важливу роль у вихованні кожного члена суспільства. І все ж таки, основою для того аби існувала можливість

володіти зброєю без створення загрози для інших осіб, її необдуманого та безпідставного застосування є законодавче регулювання, розуміння особи та її готовність до того, що вона володіє предметом підвищеної небезпеки, і звичайно моральна складова, за якої людина розумітиме, в яких випадках їй варто і необхідно застосовувати зброю, а в яких ні.

Список використаних джерел

1. Наказ міністерства внутрішніх справ України «Про затвердження Інструкції із заходів безпеки при поводженні зі зброєю» від 01.02.2016 р. № z0250-16 VIII ВВР. 2016. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/>.
2. Наказ міністерства внутрішніх справ України «Про затвердження Змін до Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами несмертельної дії, та патронів до них, а також боєприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів» від 16.06.2020 № 459. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/>.
3. Сидоренко В. О. Зброезнавство як спеціальна історична дисципліна. К., 1966. URL: <https://resource.history.org.ua/>.

Мельник О., Сівінський О.
*студенти магістратури юридичного факультету
Західноукраїнського національного університету
Науковий керівник: к.е.н., доцент,
доцент кафедри кримінального права і процесу,
економічної безпеки та правоохоронної діяльності ЗУНУ
Олійничук О.І.*

КОНТРАБАНДА ЯК ЗАГРОЗА ЕКОНОМІЧНІЙ БЕЗПЕЦІ ДЕРЖАВИ ТА ЕЛЕМЕНТ ТІНЬОВОЇ ЕКОНОМІКИ

Європейська інтеграція України, яка з прийняттям безвізового режиму перейшла на новий щабель розвитку, є важливим фактором міжнародних відносин, а зовнішньоекономічна діяльність є одним із їхніх важливих компонентів. Проте наявна чимала кількість дестабілізуючих явищ у зовнішньоекономічній сфері, до яких можна віднести контрабанду.

Відповідно до ст. 201 Кримінального кодексу України контрабандою визнається «переміщення через митний кордон України поза митним контролем або з приховуванням від митного контролю культурних цінностей, отруйних, сильнодіючих, вибухових речовин, радіоактивних матеріалів, зброї або боєприпасів (крім гладкоствольної мисливської зброї або бойових припасів до неї), частин вогнепальної нарізної зброї, а